

«Международные договоры Республики Беларусь»; «Решения органов местного управления и самоуправления»; «Судебная практика»; «Формы документов»; «Бизнес»; «Кодексы Республики Беларусь»; «Индивидуальный предприниматель»; «Труд и профсоюзное движение»; «Одно окно»; «Депутат» и другие.

УДК 657.234

І.В. Нестеренко, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

ПРОЦЕСИ СТАНОВЛЕННЯ, РОЗВИТКУ ТА ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

Сучасна концепція бухгалтерського обліку в Україні, що формується в національних стандартах, може бути представлена як дворівнева структура. При цьому, у масштабах держави встановлюються загальні правила бухгалтерського обліку, а детальна розробка правил і визначення механізму їх виконання розробляється на кожному конкретному підприємстві. Створені правила і механізми повинні відображати умови діяльності підприємства, кваліфікацію персоналу, оснащеність інформаційними системами і засобами комунікації. Саме розходження в обліковій політиці для різних підприємств визначаються підходами у виборі складу і порядку ведення рахунків, способів оцінки активів, їх відображенні в калькуляції витрат. Тому, одним з найважливіших критеріїв такого вибору є забезпечення єдності облікової політики підприємства.

Основним змістом діяльності підприємства в конкурентному середовищі є забезпечення постійного розвитку. В систему бухгалтерського обліку підприємства повинні включатися реєстри інформації, що відображають стан процесів розвитку і дозволяють оптимізувати основні показники діяльності підприємства. Розвиток являє собою процес інтенсивних змін, який якісно трансформує технології, продукцію, спосіб організації виробництва, систему управління підприємством. Дані про стан активів та зобов'язань підприємства повинні переміщатися між системою фінансового й управлінського обліку. При цьому, управлінський облік забезпечує деталізовані результати, коли обмін інформацією здійснюється через спеціальну систему рахунків у випадку роздільної побудови систем фінансового й управлінського обліку, або циркулює в рамках єдиної інтегрованої системи обліку підприємства. Облікова політика, залежно

від вибору методів оцінки, зобов'язань, може вплинути на фінансовий результат діяльності підприємства. Прикладом цього впливу є застосування різних методів амортизації основних засобів, оцінки виробничих запасів, застосування різних баз розподілу загальногвиробничих витрат, методів калькулювання виробничої собівартості продукції. Від ефективно сформованої облікової політики багато в чому залежать управління господарською діяльністю підприємства та стратегія його розвитку на тривалу перспективу.

Гармонійно сформована облікова політика позитивно впливає на діяльність підприємства, його рентабельність. Структура облікової політики пов'язана з виділенням системних складових: організаційної, методичної, технічної, кожна з яких складається з об'єктів облікової політики та відповідних елементів. В організаційному розділі облікової політики вважаємо за необхідне розкрити такі питання: структура обліково-аналітичної служби, рівень централізації облікових робіт, форма організації управлінського обліку, перелік центрів відповідальності, перелік центрів витрат. Технічний розділ облікової політики має забезпечити можливість формування бази даних і бази знань за рахунок використання єдиного програмного забезпечення, уніфікованої системи автентифікації користувачів та обмеження паролів доступу до інформаційної системи, чітко визначених правил контролю інформаційної безпеки. Наповнення методичного розділу облікової політики підприємства покликано забезпечити єдність методики відображення специфічних об'єктів обліку на базі використання єдиного робочого плану рахунків та форм первинних документів. Розробка і прийняття облікової політики підприємства має ґрунтуватися не тільки на глибокому і всебічному вивченні ринкового середовища, потенційних перспектив розвитку підприємства, нормативної бази діяльності, а й на інформації, одержаній бухгалтером-аналітиком після ґрунтовного проведення розрахунків та оцінки фінансових наслідків вибору того чи іншого варіанту облікової політики. Обліково-аналітичне забезпечення містить найбільш повну інформацію про діяльність підприємства, але у той же час на сьогодні в базах даних інформаційних систем відсутні показники, що можуть використовуватися в процесах стратегічного планування. З цією метою варто вводити не тільки вартісні, але і натуральні показники, що характеризують ефективність використання активів підприємства. Це можуть бути показники, що раніше використовувалися тільки в системах маркетингу. Також на сьогодні відсутня система показників, яка б відображала дані по таких аналітичних напрямках як групи товарів і споживачів, відвідуваність електронних магазинів, ефективність банерної реклами, обсяги продажів по різних торгових

точках у мережі, кількість і обсяги розрахунків за покупки в розрізі різних способів розрахунку.

Основний шлях оптимізації процесів формування облікової політики підприємства є застосування засобів діджиталізації, що реалізується через впровадження автоматизованих робочих місць бухгалтера. Найбільш перспективним напрямком в організації ведення комп'ютерного обліку слід вважати Windows-технології, що використовують багатовіконний принцип роботи. Це дозволяє бухгалтеру одночасно працювати з декількома документами, маніпулюючи ними в природній формі, подібно тому як він це робить із традиційними документами: пересуваючи, накладаючи їх один на одного, переглядаючи кілька документів, проводячи обробку показників. Багатовіконний режим Windows дає можливість бачити, як зміна показників одного документа відображається на інформації інших, пов'язаних з ним документів. Графічний інтерфейс припускає спілкування користувача з програмою не тільки через традиційні комп'ютерні меню, але і їх графічні образи. Забезпечення вірогідності облікової інформації варто засновувати на розроблених схемах угруповання об'єктів активів по однорідних сукупностях з використанням програмних засобів, цілком електронних і змішаних бізнес-процесів. З цією метою необхідно розробляти методичні підходи до угруповання об'єктів аналітичного обліку активів по однорідних сукупностях із застосуванням новітніх інформаційних систем та технологій. Формування облікової політики доцільно здійснювати за допомогою системи показників, що дозволяють приймати ефективні управлінські рішення пов'язані з втратою засобів на придбання і підтримку працездатності активів. Діючим засобом при цьому є використання економіко-математичних моделей. У даному напрямку можуть бути використані два класи СММ: статистичні та економіко-статистичні моделі, що характеризують кореляційні зв'язки між досліджуваними показниками, і оптимізаційні моделі для вибору найкращого складу програмно-технічних засобів, системи бухгалтерського обліку й інформаційної системи підприємства в цілому.

Таким чином, призначення облікової політики підприємств полягає в задоволенні інтересів власників підприємства та зовнішніх користувачів інформації. За сучасних умов господарювання, облікова політика покликана виконувати не лише власне функції обліку та формування звітності, а й забезпечувати інші функції управління – планування, економічного аналізу, контролю, інформаційного забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства. Успішне функціонування підприємства можливе за умови, коли облікові працівники забезпечують чітку організацію бухгалтерського обліку на

підприємстві. Тому складовою облікової політики підприємства є визначення насамперед конкретних обов'язків кожного працівника бухгалтерії підприємства та посадових інструкцій, де деталізовано облікові процедури, які зумовлені сутністю його сегмента в циклі опрацювання документів та складання й подання фінансової звітності за умов використання сучасних інформаційних систем та технологій.

УДК 338:242

Е.А. Пресная (*ГЛХУ, Могилев*)

МЕСТО АНАЛИЗА ФИНАНСОВО-ХОЗЯЙСТВЕННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ В КОРПОРАТИВНОЙ ИНФОРМАЦИОННОЙ СИСТЕМЕ

За последние годы в белорусской экономике произошли кардинальные перемены, в том числе пришло закономерное понимание того, что бизнес-решения на основе информационных технологий нужны для ежедневного обеспечения эффективной работы предприятия, завоевания решающих рыночных преимуществ. Проблема комплексной автоматизации стала актуальной для каждого предприятия, что объясняется такими причинами как:

- повышение степени организационной и финансовой самостоятельности; выходом на зарубежный рынок;
- завершение периода частичной автоматизации;
- возрастающая ориентацией предприятий на бизнес-процессы, т.е. деятельности, имеющие ценность для клиента;
- появление на рынке как зарубежных, так и отечественных систем автоматизации, опыта их внедрения и использования и др.

Поэтому значительную роль играют методы и средства управления, которые должны базироваться на компьютерной поддержке в условиях комплексной автоматизации. Комплексная автоматизированная система должна позволять осуществлять учет, контроль, анализ и оптимизацию финансово-хозяйственной деятельности. СППРЭА, в основу которой положен разработанный инструментальный метод, должен являться встраиваемым модулем в корпоративную информационную систему (рисунок 1).